

A CSENDES szemlélő, aki naivul nézi az idei őszi művészeti eseményeit és legfeljebb némi összehasonlításokat tesz, könnyen jöhet arra a gondolatra, hogy tulajdonképpen minálunk a képzőművészet dolgában rendben van minden. Három kiállítást látott egymásután: a Műcsarnok, a Nemzeti Szalon és a Művészház téli kiállítását. Ha már mostan mind a hármat egymás mellett és egymáshoz való viszonyukat tekintve szemléljük, szinte kézen fekszik az a feltevés, hogy ez a három kiállítás három művész-generációnak felel meg vagy ha úgy tetszik, a művész-politika három álláspontjának. A téli kiállítás az öregséget vagy a konzervativizmust képviseli, a Szalon a férfikor mérsékelt haladását, a Művészház pedig a fiatalság lelkesedő radikalizmusának a tolmácsolója. Így tehát mindenki szépen megtalálta volna a maga helyét és nincs szükség semmi olyasféle jajgatásra, amelyet a viszonyokkal elégedetlenkedők hangossága visz véghez. Ez — mondom — a látszat. A valóságban mind a három kiállításnak a helyzete fonák és hozzá nem illő. A Műcsarnok hibáiról felesleges ismételt megemlékezni, itt csak azt a megjegyzést akarom tenni, hogy egészséges viszonyok között legfeljebb a Műcsarnok állapota lehetne olyan, mint most a Nemzeti Szaloné. A Műcsarnok ugyanis hivatkozhatna arra, hogy a hivatalos művészetpártolásban nincsenek irányok, csak jó vagy rossz, de bármiféle elveket követő képek. A Nemzeti Szalon azonban privát egyesület lévén, már nem hivatkozhatik erre, mert tőle megkívánhatnók a színvallást, a határozottságot, a lelkesedést. A lelkesedés hiánya éppen az a tényező, amelyik megakadályozza, hogy ez az egyesület olyan jelentőséget nyerjen a magyar művészet életében, mint amilyenre a külső formája predestinálja és ezért nem megfelelő, nem ideális az a helyzet, amelyet jelenleg elfoglal. Lelkesedés, szabad örömök egyedül a Művészház tájékaról intenek felénk s a Művészház kiállításának karakterét egyedül az rontja, hogy az egésznek valami refuge-jellege van, hogy éppen az a kiállítás, amelyik a legnagyobb értékeket mutatja be, az Ellenszalon karakterével bír és szinte lépten-nyomon feltárja azt a küzdelmet, amelyet a modern piktorának az elismer tetésért, sőt, már a bemutatkozás lehetőségéért meg kell harcolnia.

Azok az értékek, amelyeket a Nemzeti Szalon nyújt s amelyek ez idén tagadhatatlanul nagyobb számuak, mint az előbbi években, nagyon közeli rokonai a Művészház ékességeinek s mintegy átvezetnek hozzájuk. Nem tudjuk, hogy miért rontja el a Nemzeti Szalon a maga kiállításának nivóját azzal, hogy a valódi értékek közé teljesen devalváltakat kever. Bizonyos, hogy nem

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím:

KÉPZŐMŰVÉSZETI SZEMLE.

Irta: Sztrakoniczky Károly.

Forrás:

élet

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Tárgy:

708

Hely:

Idő:

1910.

Személy:

Helyszám:

tudatlanságból, mert kiállított egy pár igen jó képet, amelyek bejárták mind a két másik kiállítást és csak a Nemzeti Szalon ismerte fel jóságukat. Itt van mindjárt Plány Ervin képe, «A szent család menekülése». Ugyanezeket el lehet mondani egy másfajta képről: a Zádor István «Női arckép»-éről is, ugyanebben a sorsban részesült ez a finom, előkelő munka. Látnivaló, hogy a Nemzeti Szalon éppen úgy, sőt még jobban tudja, mint mások, hogy mik a legfőbb erősségei, kár volt csak a számbeli bőség kedvéért meggyöngíteni a nivót. Azt a nivót, amelyre néhány fiatal piktor emelte. Jávor Pál például, akinek kis kollektív kiállításában sok finom, csendesen komoly csendéletet láttunk, amelyeknek hatását nem tudta elrontani még a teljesen megalkuvó, szinte érthetetlen Vázsonyi-portré sem. Pedig ez a portré igazán kellemetlen benyomást gyakorol reánk különösen akkor, amikor a kiállítás másik végén Raab Ervin pompás két arcképe megmutatja, hogy miként egyeztethető össze az arckép festésben a megkívánt hűséggel a par excellence művészi dekoratív feladat. Ugyanennek a dekoratív készségnek bírása jellemzi Bednár János másformájú képeit. Hódy Géza két igen finom képe — amelyek igazán nem érdemelték meg a szerencsétlen elhelyezést — Joachim Ferenc nagy vászna, Kővári Szilárd, Koszta József, Székely Andor képei az említettek kivül azok, amelyek érdekességet adnak a kiállításnak.

És ezek a képek mintegy közelebb hoznak bennünket a Művészház képeihez. A Nemzeti Szalon modern piktorai mintha már túl lennének az első kitombolásokon, legalább a komolyságuk, a higgadtságuk erre

mutat. De őket is ugyanazok a célok vezérelték, amelyeket a Művészház vérmes fiatalsága most lelkesedéstől égve keres. Ez a lelkesedés, ez a reménykedő büszkeség pedig nagyon nagy szüksége a magyar piktura fejlődésének és ennek a lelkesedésnek a kedvéért meg kell bocsátanunk minden esetleges szertelenséget. Mert a szertelenség mindig természetes ott, ahol küzdelemről van szó és csak az a kérdés, hogy ez a küzdelem érdemes célokért folyik-e és maga is érdemes-e. Már pedig a Művészház piktorainak célja a fejlődés, a haladás és egyáltalában nem szabad rossz néven venni, ha valaki a fejlődésért való küzködésben túlcsap a gátakon. Annál inkább, mert a fejlődés útja még nem biztos, sőt! ennek az útnak a keresése jellemzi a Művészház egész kiállítását. Csak azt kívánjuk konstatálni, hogy a harcosai között nagyon sokan vannak, akik erre a keresésre hivatottak s akik már most is, abban, amit idáig meg tudtak találni, nívós eredményeket nyújtanak: Zichy István gróf, Hermann Lipót, Kővér Gyula, Páldi Zoltán képei biztosan mutatnak a dekoratív festészet kifejlődése felé és ez már maga is elsőrendű érdem. Nagyon sok szépség van bennük éppen úgy, mint Zitter Sándor, Csáktornyai Zoltán, Szigeti Jenő, Ferenczy Valér alkotásaiban.